

**Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової
адміністрації
Фаховий коледж Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної
академії ім. Тараса Шевченка**

*Циклова комісія трудового навчання та технологій
і образотворчого мистецтва*

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора

з навчально-виховної роботи

Павло ЯЛОВСЬКИЙ

« 31 »

2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

*Навчально-педагогічна практика (пробні уроки в закладах загальної
середньої освіти)*

Освітньо-професійний ступінь фаховий молодший бакалавр

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)

Освітньо-професійна програма Середня освіта (Образотворче мистецтво)

Погонець І. В., Тимків О. С. Навчально-педагогічна практика (пробні уроки в закладах загальної середньої освіти): робоча програма для здобувачів фахової передвищої освіти з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво). Кременець, 2023. 29 с.

Розробники:

Погонець Іванна Василівна – викладач циклової комісії трудового навчання та технологій і образотворчого мистецтва Фахового коледжу КОГПА ім. Тараса Шевченка, кандидат педагогічних наук,

Тимків Олена Степанівна – викладач циклової комісії трудового навчання та технологій і образотворчого мистецтва Фахового коледжу КОГПА ім. Тараса Шевченка, викладач першої категорії.

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії трудового навчання та технологій і образотворчого мистецтва
протокол від 31.08. 2023 р. № 1

Голова циклової комісії _____

Віталій ПИСАРЕНОК

1. Вступ

Важливим аспектом у формуванні майбутніх вчителів, компетентних фахівців-педагогів є безпосередня участь здобувачів у процесі роботи закладу освіти, інтеграція у робоче середовище та навчальний процес. Досвід роботи, перейнятий у висококваліфікованих наставників, їх методико-педагогічні рекомендації сприятимуть оптимізації вмінь на навичок практикантів.

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Навчально-педагогічна практика (пробні уроки в закладах загальної середньої освіти)» складена для навчання здобувачів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» відповідно до освітньо-професійної програми Середня освіта (Образотворче мистецтво) з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 7	Галузь знань 01 Освіта	Нормативна	
Загальна кількість годин – 210	Спеціальність 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)		
Модулів – 2	Освітньо-професійна програма Середня освіта (Образотворче мистецтво)	Рік підготовки: 3-й	
Змістових модулів – 8		Семестр	
Тижневих годин: на базі практики – 4; 4. самостійної роботи здобувача освіти – 1,6; 2	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	5- й	6-й
		Лабораторні	
		60 год.	80 год.
		Самостійна робота	
		30 год.	40 год.
		Вид контролю: Залік – 5,6-й семестр	

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить для денної форми навчання – 66,7 % до 33,3 %

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчально-педагогічна практика передбачає ознайомлення із специфікою педагогічної діяльності загальноосвітнього навчального закладу, оволодіння уміннями та навичками організації навчально-виховної та наукової роботи, проведення науково-дослідної роботи в умовах, що максимально наближені до майбутньої професійної діяльності фахового молодшого бакалавра. Її **мета** – сприяння становленню професійної компетентності та підготовка практиканта до виконання ним функцій вчителя образотворчого мистецтва в закладах загальної середньої освіти.

Основні завдання курсу:

- 1) ознайомлення з особливостями організації і проведення уроків образотворчого мистецтва в закладах загальної середньої освіти;
- 2) вивчення змісту програми образотворчого мистецтва та календарного планування;
- 3) вивчення загально дидактичних методів, прийомів і засобів навчання, які застосовуються для організації навчального процесу образотворчого мистецтва;
- 4) формування у студентів професійних компетентностей з педагогічної практики;
- 5) формування здатності застосовувати знання культурного простору, досвід і способи художньо-творчої діяльності, рівень навченості, вихованості та розвитку в будь-якій діяльності людини;
- 6) розуміння ролі мистецтва у житті, засвоєння художньої картини світу;
- 7) формування здатності планувати і готувати зміст занять за основними розділами програми – від перших уроків в початкових класах до завершення вивчення курсу образотворчої грамоти в закладах загальної середньої освіти;
- 8) знання сучасних напрямків, засобів, форм та методів образотворчого виховання школярів в контексті реалізації ідей концепції «Нова українська школа» та у процесі вивчення інтегрованого курсу «Мистецтво»;
- 9) формування здатності вирішувати навчально-виховні завдання в процесі образотворчої діяльності. Пробуджувати естетичні відчуття. Сприяти естетичному, національному та патріотичному вихованню засобами образотворчого мистецтва;
- 10) формування здатності здійснювати фахові обов'язки учителя образотворчого мистецтва у виконанні навчально-виховних завдань, поставлених державою перед закладом загальної середньої освіти.
- 11) формування здатності визначати спільні ознаки та відмінності структури уроків образотворчої діяльності та інших навчальних предметів. Визначати загальну структуру уроку зображальної діяльності;

12) формування здатності визначити аргументовано місце, послідовність та методику проведення занять з образотворчої діяльності: малювання з натури, за уявою, по пам'яті, тематичне малювання, декоративна творчість, художнє конструювання, шрифтова та прикладна графіка, ліплення, бесіди про мистецтво та ін.,

13) вміти застосовувати основні дидактичні принципи методики викладання образотворчої діяльності;

14) формувати здатність застосовувати технічні засоби навчання для розширення унаочнення навчального процесу;

15) проводити уроки різних типів: практична робота, комбінований урок (відомості про мистецтво і практична робота).

16) вміння визначати зміст і методи здійснення кожного складового елемента уроку:

- активізації уваги учнів;
- актуалізації опорних знань;
- мотивації навчальної діяльності;
- пояснення навчального матеріалу;
- практичної роботи учнів;
- демонстрації та роботі з наочною;
- закріпленні вивченого матеріалу та набутих умінь;
- підведенні підсумків уроку.

17) засвоїти прийоми і методи індивідуальної роботи з учнями з урахуванням їх вікових особливостей.

18) вміти працювати з різними видами наочності. Виконувати наочні приклади послідовного зображення за темою уроку. Володіти практично прийомами наочного показу різних зображальних технік.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у здобувачів фахової передвищої освіти повинні бути сформовані такі **компетентності**:

ЗК1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК5 Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК7 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8 Здатність використовувати інформацію та комунікаційні технології.

СК1 Здатність враховувати в освітньому процесі вікові особливості учнів.

СК2 Здатність до використання предметних знань в освітньому процесі.

СК3 Здатність до інтеграції предметних знань з різних освітніх галузей.

СК4 Здатність до добору й застосування доцільних форм, методів, технологій та засобів навчання.

СК5 Здатність до використання відкритих ресурсів, інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій в освітньому процесі.

СК6 Здатність до формування мотивації та організації пізнавальної діяльності учнів.

СК7 Здатність до спілкування з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою педагогічного супроводу.

СК8 Здатність до забезпечення сприятливих умов в освітньому середовищі для кожного учня відповідно до його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

СК9 Здатність до планування освітнього процесу в межах посадових обов'язків.

СК10 Здатність до організації процесу навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти.

СК11 Здатність до використання освітніх інновацій у професійній діяльності.

СК12 Здатність до моніторингу педагогічної діяльності та визначення власних професійних потреб.

СК13 Здатність розвивати мовно-комунікативну компетентність учнів.

СК15 Здатність до попередження булінгу та протидії різними проявами насильства.

СК16 Здатність розуміти основи образотворчої грамоти, аналізувати історичні етапи розвитку образотворчого мистецтва, художні твори; використовувати спеціальну термінологію; усвідомлювати значення образотворчого мистецтва у вихованні учнівської молоді.

СК17 Здатність до оволодіння методологією образотворчої діяльності й засвоєння основ художньої майстерності.

СК18 Здатність володіти академічними та сучасними техніками, прийомами та засобами рисунку, живопису, композиції.

СК19 Здатність добирати ефективні для художньо-творчого розвитку учнів форми, методи, засоби і технології студювання образотворчого мистецтва.

СК 22 Здатність володіти художніми техніками обробки матеріалів декоративно-прикладного мистецтва.

СК 23 Здатність до аналізу традицій та сучасних тенденцій декоративно-прикладного мистецтва, ідентифікації та порівняння ознак різних його видів, навчання учнів технікам декоративно-прикладного мистецтва у позакласній та позашкільній діяльності.

СК 25 Здатність володіти навичками роботи з комп'ютерними графічними програмами для вирішення практичних завдань у професійній діяльності.

Програмні результати навчання

РН1 Здійснювати професійну діяльність державною мовою як усно, так і письмово.

РН2 Застосовувати ефективні моделі міжособистісної комунікації як в професійній діяльності, так і поза її межами.

РН3 Аналізувати можливості професійного розвитку з урахуванням умов педагогічної діяльності та індивідуальних запитів і потреб.

РН4 Враховувати вікові особливості учнів в освітньому процесі для забезпечення його ефективності.

РН5 Забезпечувати досягнення результатів навчання, визначених Державними стандартами освіти та типовими освітніми програмами.

РН6 Застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту різних освітніх галузей в освітньому середовищі.

РН7 Організовувати освітній процес з використанням технологій дистанційного навчання.

РН8 Сприяти формуванню мотивації учнів до навчання.

РН9 Використовувати ефективні форми, засоби і стратегії комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями.

РН10 Планувати освітній процес залежно від мети, індивідуальних особливостей учнів, специфіки діяльності закладу освіти.

РН11 Застосовувати інновації у професійній діяльності.

РН12 Оцінювати власну педагогічну діяльність відповідно до визначених критеріїв.

РН13 Формувати в учнів здатність до конструктивної міжособистісної взаємодії.

РН14 Формувати в учнів здатність використовувати інформаційно-комунікаційні та цифрові технології для вирішення навчальних завдань. РН15 Застосовувати основні стратегії поведінки щодо попередження булінгу та протидії різним проявам насильства

PH16 Володіти теоретико-методичними знаннями у галузі образотворчого мистецтва, принципами та закономірностями організації навчання образотворчому мистецтву в закладах загальної середньої освіти.

PH17 Уміти застосовувати у професійній та творчій діяльності художні техніки і матеріали образотворчого мистецтва та володіти основами художньої майстерності.

PH18 Уміти розвивати творчу уяву, образне мислення та художній смак учнів.

PH21 Уміти здійснювати дослідницьку і навчально-пізнавальну діяльність у сферах психології, педагогіки, методики навчання образотворчого мистецтва та використовувати її результати у професійній діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Підготовка та проведення уроків образотворчого мистецтва у молодших класах закладів загальної середньої освіти.

Змістовий модуль 1. Підготовка до педагогічної практики.

Тема 1. Участь у настановчій конференції.

Тема 2. Знайомство із базою практики.

Тема 3. Знайомство із внутрішнім розпорядком закладу загальної середньої освіти, розкладами дзвінків та уроків образотворчого мистецтва.

Тема 4. Ознайомлення із календарним та поурочним плануванням.

Тема 5. Складання графіка проведення уроків образотворчого мистецтва.

Змістовий модуль 2. Навчально-виховна робота.

Тема 6. Спостереження уроків образотворчого мистецтва в молодших класах.

Тема 7. Підготовка конспектів уроків.

Тема 8. Проведення уроків образотворчого мистецтва згідно графіку.

Змістовий модуль 3. Методична робота.

Тема 9. Вивчення досвіду роботи вчителя образотворчого мистецтва та кращих педагогів закладу загальної середньої освіти.

Тема 10. Самоаналіз образотворчо-виховної діяльності.

Тема 11. Опрацювання методичної літератури.

Тема 12. Консультації із методистом, учителем образотворчого мистецтва, викладачами коледжу.

Змістовий модуль 4. Підсумки педагогічної практики.

Тема 13. Оформлення документації педагогічної практики.

Тема 14. Участь у підсумковій конференції.

Модуль 2. Підготовка та проведення уроків образотворчого мистецтва у 5-7 класах закладів загальної середньої освіти.

Змістовий модуль 5. Підготовка до педагогічної практики.

Тема 15. Участь у настановчій конференції.

Тема 16. Знайомство із базою практики.

Тема 17. Знайомство із внутрішнім розпорядком закладу загальної середньої освіти, розкладами дзвінків та уроків образотворчого мистецтва.

Тема 18. Ознайомлення із календарним та поурочним плануванням.

Тема 19. Складання графіка проведення уроків образотворчого мистецтва.

Змістовий модуль 6. Навчально-виховна робота.

Тема 20. Спостереження уроків образотворчого мистецтва у 5-7 класах.

Тема 21. Підготовка конспектів уроків.

Тема 22. Проведення уроків образотворчого мистецтва згідно графіку.

Змістовий модуль 7. Методична робота.

Тема 23. Вивчення досвіду роботи учителя образотворчого мистецтва та кращих педагогів закладу загальної середньої освіти.

Тема 24. Самоаналіз образотворчо-виховної діяльності.

Тема 25. Опрацювання методичної літератури.

Тема 26. Консультації із методистом та вчителем образотворчого мистецтва.

Змістовий модуль 8. Підсумки педагогічної практики.

Тема 27. Оформлення документації педагогічної практики.

Тема 28. Участь у підсумковій конференції.

4. Структура педагогічної практики

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
лекції		практ.	лаб.	с. р.	
Модуль 1. Підготовка та проведення уроків образотворчого мистецтва в молодших класах закладів загальної середньої освіти					
Змістовий модуль 1. Підготовка до педагогічної практики					
Тема 1. Участь у настановчій конференції.	2			2	
Тема 2. Знайомство із базою практики.	2				2
Тема 3. Знайомство із внутрішнім розпорядком закладу загальної середньої освіти, розкладами дзвінків та уроків образотворчого	1				1

мистецтва.					
Тема 4. Знайомство із календарним та поурочним плануванням.	2				2
Тема 5. Складання, графіка проведення уроків образотворчого мистецтва.	1				1
Разом за змістовим модулем 1.	8			2	6
Змістовий модуль 2. Навчально-виховна робота					
Тема 6. Спостереження уроків образотворчого мистецтва.	40			42	
Тема 7. Підготовка конспектів уроків.	4				4
Тема 8. Проведення уроків образотворчого мистецтва згідно графіку.	10			10	
Разом за змістовим модулем 2.	56			52	4
Змістовий модуль 3. Методична робота					
Тема 9. Вивчення досвіду роботи учителя образотворчого мистецтва та кращих педагогів закладу загальної середньої освіти.	4				4
Тема 10. Самоаналіз образотворчо-виховної діяльності.	4				4
Тема 11. Опрацювання методичної літератури.	4				4
Тема 12. Консультації із методистом, учителем образотворчого мистецтва, викладачами коледжу.	5			4	
Разом за змістовим модулем 3.	20			4	16
Змістовий модуль 4. Підсумки педагогічної практики					
Тема 13. Оформлення документації педагогічної практики.	4				4
Тема 14. Участь у підсумковій конференції.	2			2	
Разом за змістовим модулем 4.	6			2	4
Разом за 5-й семестр.	90			60	30

Модуль 2. Підготовка та проведення уроків образотворчого мистецтва у 5-7 класах закладів загальної середньої освіти					
Змістовий модуль 5. Підготовка до педагогічної практики					
Тема 15. Участь у настановчій конференції.	2			2	
Тема 16. Знайомство із базою практики.	1				1
Тема 17. Знайомство із внутрішнім розпорядком закладу загальної середньої освіти, розкладами дзвінків та уроків образотворчого мистецтва.	1				1
Тема 18. Ознайомлення із календарним та поурочним плануванням.	1				1
Тема 19. Складання графіка проведення уроків образотворчого мистецтва.	1				1
Разом за змістовим модулем 5.	6			2	4
Змістовий модуль 6. Навчально-виховна робота					
Тема 20. Спостереження уроків образотворчого мистецтва	64			64	
Тема 21. Підготовка конспектів уроків образотворчого мистецтва.	16				16
Тема 22. Проведення уроків образотворчого мистецтва згідно графіку.	6			6	
Разом за змістовим модулем 6.	86			70	16
Змістовий модуль 7. Методична робота					
Тема 23. Вивчення досвіду роботи учителя образотворчого мистецтва та кращих педагогів закладу загальної середньої освіти.	6				6
Тема 24. Самоаналіз образотворчо-виховної діяльності.	4				4
Тема 25. Опрацювання методичної літератури.	6				6

Тема 26. Консультації із методистом, учителем образотворчого мистецтва, викладачами коледжу.	6			6	
Разом за змістовим модулем 7.	22			6	16
Змістовий модуль 8. Підсумки педагогічної практики					
Тема 27. Оформлення документації педагогічної практики.	4				4
Тема 28. Участь у підсумковій конференції.	2			2	
Разом за змістовим модулем 8.	6			2	4
Разом за 6-й семестр.	120			80	40
Разом годин за навчальним планом.	210			140	70

5. Зміст та організація педагогічної практики

Проходження педагогічної практики передбачає проведення пробних уроків образотворчого мистецтва у 1-4 (V семестр) та 5-7 (VI семестр) класах закладів загальної середньої освіти.

Етапи педагогічної практики	Зміст, основні завдання, тривалість
1. Підготовчий	<p>Після настановчої конференції знайомство з:</p> <ul style="list-style-type: none"> – адміністрацією і колективом закладу загальної середньої освіти; – розпорядком роботи закладу загальної середньої освіти; – навчальною програмою предмету «Образотворче мистецтво», календарно-тематичним плануванням; – матеріально-технічною базою, кабінетом образотворчого мистецтва. <p style="text-align: right;">(перший тиждень)</p>
2. Ознайомлювальний	<ul style="list-style-type: none"> – спостереження та аналіз уроків образотворчого мистецтва; – складання плану-графіка проведення пробних уроків; – вивчення вікових та індивідуальних особливостей розвитку школярів. <p style="text-align: right;">(другий тиждень)</p>
3. Основний	<ul style="list-style-type: none"> – підготовка до проведення пробних уроків образотворчого мистецтва: вивчення літератури (основної і додаткової), підбір і виготовлення дидактичних матеріалів, складання планів-конспектів уроків тощо;

	<p>– проведення уроків образотворчого мистецтва із учнями початкових (V семестр) і середніх (VI семестр) класів;</p> <p>– продовження роботи з вивчення особливостей розвитку учнів закладу загальної середньої освіти. (від третього тижня і до закінчення педагогічної практики)</p>
4. Підсумковий	<p>– підготовка та оформлення звітної документації (останніх два дні);</p> <p>– участь у підсумковій конференції за результатами педагогічної практики (тиждень після закінчення практики).</p>

Зміст педагогічної практики

1. Підготовка, читання і обговорення (схеми обговорення додаються) теоретичних уроків з образотворчого мистецтва, в тому числі із психолого-педагогічних позицій.

2. Підготовка, читання і обговорення (схеми обговорення додаються) теоретичних уроків з методики образотворчого мистецтва, в тому числі із психолого-педагогічних позицій.

3. Підготовка, проведення і обговорення (схеми обговорення додаються) уроків з образотворчого мистецтва, в тому числі із психолого-педагогічних позицій.

4. Підготовка, проведення і обговорення (схема обговорення, в тому числі і психолого-педагогічна, додається) поза аудиторного навчально-пізнавального заходу.

5. Підготовка, проведення і обговорення (схема обговорення додається) однієї з форм виховної роботи у класі.

Права та обов'язки практикантів

Практиканти мають **право:**

– отримувати консультації вчителя образотворчого мистецтва та методиста з усіх питань, які виникають під час проходження педагогічної практики;

– вносити свої пропозиції щодо вдосконалення змісту навчально-виховного процесу, організації практики;

– приймати участь у суспільному житті закладу загальної середньої освіти;

– користуватися бібліотекою, кабінетами, навчально-методичними посібниками закладу загальної середньої освіти та коледжу.

Практиканти **зобов'язані:**

- взяти участь у настановчій конференції перед початком педагогічної практики;
- виконувати зміст педагогічної практики;
- дотримуватися правил внутрішнього розпорядку закладу загальної середньої освіти;
- виконувати доручення адміністрації закладу загальної середньої освіти та керівника практики;
- перебувати у закладі загальної середньої освіти не менше 4 годин;
- своєчасно оформлювати документацію педагогічної практики.

Контроль та керівництво педагогічною практикою

Робота з практичної підготовки здобувачів до педагогічної практики проводиться дирекцією коледжу, завідувачем навчально-виробничої практики та керівником практики. Керівники практики визначають місце проходження практики; складають річний план практичної підготовки; розробляють розклади пробних уроків; здійснюють розподіл практикантів на практику; складають тарифікаційне навантаження викладачів з педагогічної практики; визначають методистів коледжу, які здійснюють керівництво практичною підготовкою у базах практики; організовують та проводять інструктивні наради методистів та вчителів з різних видів практики; здійснюють методичне керівництво та контроль за практичною підготовкою.

На керівників практики покладаються такі **права та обов'язки:**

Керівник педагогічної практики:

- визначає заклади загальної середньої освіти для проведення практики і пропонує їх затвердити як базові обласному управлінню освіти;
- завчасно укладає договори з базами практики на її проведення за відповідною формою;
- організовує обмін досвідом проведення педагогічної практики між методистами;
- організовує проведення інструктажу з техніки безпеки та безпеки життєдіяльності здобувачів під час педагогічної практики;
- відвідує заклади загальної середньої освіти, проводить бесіди із адміністрацією та вчителями з питань практики здобувачів, перевіряє документацію практики, відвідує уроки і позакласні заходи, бере участь у їх аналізі;
- вивчає і аналізує звіти методистів та документацію здобувачів, на основі чого складає звіт про результати практики;
- перевіряє журнали практики;
- приймає диференційований залік з практики;

– здійснює оплату за педагогічну практику працівникам закладу загальної середньої освіти, які брали безпосередню участь у проведенні практики.

Директор коледжу:

– забезпечує загальне керівництво і здійснює контроль за проведенням педагогічної практики;

– затверджує річний план практики;

– розглядає та затверджує звіти завідувача педагогічною практикою коледжу.

Завідувач педагогічною практикою:

– забезпечує планування і організацію усіх видів практики, підводить її підсумки;

– проводить наради з питань організації і проведення практики, обговорення її результатів з методистами, керівниками базових закладів освіти;

– організовує проведення інструктажу з техніки безпеки та безпеки життєдіяльності здобувачів під час проходження педагогічної практики;

– налагоджує співпрацю циклових комісій, освітніх установ з питань організації практичної підготовки здобувачів;

– здійснює методичне керівництво і контроль за діяльністю всіх осіб, що беруть участь в організації та проведенні педагогічної практики;

– контролює роботу методистів;

– разом з викладачами проводить підсумкові конференції за результатами практики;

– приймає диференційований залік із педагогічної практики;

– складає загальний звіт з усіх видів педагогічної практики;

– узагальнює досвід практики, вносить пропозиції щодо її вдосконалення.

Методист педагогічної практики:

– узгоджує розподіл здобувачів за класами;

– визначає теми уроків, які будуть проведені практикантами, з класним керівником, вихователем, соціальним педагогом;

– організовує відвідування й обговорення здобувачами уроків та інших заходів, проведених досвідченими вчителями закладу загальної середньої освіти;

– забезпечує проведення здобувачами уроків образотворчого мистецтва, консультує практикантів;

– аналізує документацію, подану практикантами, складає звіт за результатами практики і подає його керівникові практики;

– приймає участь в оцінюванні результатів практики, настановчій і підсумковій конференціях з педагогічної практики.

Керівники від бази практики (директор закладу загальної середньої освіти, заступник директора з навчально-виховної роботи, класні керівники, вчитель образотворчого мистецтва):

- ознайомлюють практикантів із закладом загальної середньої освіти, вчителями, документацією тощо;
- знайомлять здобувачів із учнями, класними журналами;
- перевіряють конспекти уроків образотворчого мистецтва;
- відвідують уроки образотворчого мистецтва, які проводять практиканти;
- проводять підсумкову педагогічну раду щодо оцінювання результатів діяльності здобувачів під час проходження педагогічної практики;
- підписують документацію практики.

Навчально-педагогічна практика з образотворчого мистецтва передбачена навчальним планом **014 Середня освіта (Образотворче мистецтво)** впродовж двох семестрів із розрахунку 4 години в тиждень. Група студентів може ділитися на три підгрупи по 8-10 чол. в кожній. За кожною підгрупою закріплюється методист з числа викладачів циклової комісії, який має досвід роботи у школі чи вузі.

За час педагогічної практики здобувачі фахової передвищої освіти повинні провести:

1. у V семестрі: 5-6 уроків образотворчого мистецтва в 1-4 класах;
2. у VI семестрі: 5-6 уроків образотворчого мистецтва в 5-7 класах.

Документація практики:

1. Щоденник педагогічної практики.
2. Конспекти уроків образотворчого мистецтва.
3. Психолого-педагогічна характеристика класу.

6. Методи та засоби діагностики результатів проходження практики

Спостереження та аналіз уроків образотворчого мистецтва, перевірка документації практики, залік.

7. Критерії оцінювання роботи практикантів

При оцінюванні практики в цілому враховуються:

- рівень професійно-педагогічних умінь;
- прояв професійно-значущих якостей особистості: організованість, дисциплінованість, доброзичливість, врівноваженість, любов до дітей;
- ініціатива і творчість, виявлені в період проходження практики на різних ділянках роботи;
- якість виконання усіх завдань практики;

- – рівень виявлення творчості;
- рівень педагогічного аналізу і рефлексії;
- якість оформлення звітної документації з педпрактики;
- своєчасність здачі документації.

Результати практики оцінюються за такими критеріями:

Оцінку 5 (відмінно) – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який виявив дисциплінованість, глибокі знання предметів із фахових дисциплін, творчу самостійність у плануванні, підготовці та проведенні образотворчо-виховної роботи у різних класах закладу загальної середньої освіти; проводив уроки образотворчого мистецтва на високому професійному рівні, використовуючи сучасні технології та методики; акуратно і правильно оформив звітну документацію, виконав усі завдання педагогічної практики.

Оцінку 4 (добре) – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який проявив дисциплінованість та акуратність у роботі, любов до дітей та професії, виконав всі пункти змісту педагогічної практики, проте не досить ефективно застосовував здобуті знання, уміння та навички, потребував допомоги вчителя, допускав помилки у проведенні уроків образотворчого мистецтва; своєчасно та якісно оформив результати педагогічної практики.

Оцінку 3 (задовільно) – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який виконав зміст педагогічної практики, але в реалізації завдань художньо-естетичного виховання допускав помилки, недостатньо ефективно застосовував теоретичну і методичну підготовку у проведенні уроків образотворчого мистецтва; не зумів налагодити творчого контакту з учнями; не своєчасно та неякісно оформив документацію педагогічної практики.

Оцінку 2 (незадовільно) – заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який порушував дисципліну, проявив порушення дисципліни, без причин пропускав практику; виявив недостатній рівень фахової підготовки; неефективно використовував методи і прийоми художньо-естетичного виховання; не зумів побудувати плідних стосунків з учнівським та учительським колективом; показав низький рівень фахових знань; не оформив звітної документації педагогічної практики.

8. Рекомендована література

Базова

1. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 20.08.2019 р.).
2. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 1-2 клас. [<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.1-2.Savchenko.pdf>]

3. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 3-4 клас. [<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.3-4.Savchenko.pdf>]
4. Модельна навчальна програма «Мистецтво: 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти. Кондратова Л. Г. [<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetar.z.2022/Mist.osv.gal/Mystetstvo.5-6-kl.Kondratova.23.07.pdf>]
5. Кардашов В.М. Теорія та методика викладання образотворчого мистецтва. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ. Видавничий дім «Слово». 2007. 296 с. [https://library.udpu.edu.ua/library_files/422791.pdf]
6. Ковальов, О. Є. Образотворче мистецтво, 1-7 класи: навч. посібник Суми : Універсальна книга, 2019. 318 с.
7. Красовська О. О. Образотворче мистецтво з методикою викладання у початковій школі. навч.-метод. Посібник. Львів. «Новий світ – 2000». 2020. 274 с. [<https://ns2000.com.ua/wp-content/uploads/2019/10/Obrazotvoche-mystetstvo.pdf>]
8. Ночвінова О. В. Марчук Ж. С., Хребто Т. С. Образотворче мистецтво. 5 клас: тематичне планування та розробки уроків. Харків : Ранок, 2010. 192 с. (Майстер-клас).
9. Рубля, Т. Є., Рубля І. А. Образотворче мистецтво: підручник для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ – Ірпінь : Перун, 2007. 206 с.
10. Рубля, Т. Є., Федун С. І. Образотворче мистецтво: підручник для 5 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ – Ірпінь : Перун, 2006. 142 с.
11. Рубля, Т. Є. Федун С. І. Образотворче мистецтво: підручник для 6 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ – Ірпінь : Перун, 2007. 192 с.
12. Сердюк І. І., Семеніхіна С. М. Образотворче мистецтво. 6 клас: тематичне планування та розробки уроків. Харків : Ранок, 2010. 256 с. (Майстер-клас).
13. Сердюк І. І., Сердюк Ф. М., Семеніхіна С. М. Образотворче мистецтво. 7 клас: тематичне планування та розробки уроків. Харків : Ранок, 2010. 272 с. (Майстер-клас).
14. Фесенко Л. В. Образотворче (візуальне) мистецтво. 5-7 класи: програма курсу. Тематичне планування. Розробки уроків. Харків : Ранок, 2004. 384 с.
15. Фесенко Л. В., Рубля Т. Є. Я іду на урок образотворчого мистецтва. 5 клас. Харків : Ранок, 2008. 160 с. (Б-ка творчого вчителя).
16. Фесенко Л. В., Рубля Т. Є. Я іду на урок образотворчого мистецтва. 6 клас. Харків : Ранок, 2007. 160 с. (Б-ка творчого вчителя).
17. Фесенко Л. В., Рубля Т. Є. Я іду на урок образотворчого мистецтва. 7 клас. Харків : Ранок, 2008. 176 с. (Б-ка творчого вчителя).
18. Шевнюк, Олена Леонідівна. Методика навчання образотворчого мистецтва у вищих навчальних закладах : навчальний посібник/ Київ : Освіта України, 2017. 311 с.

19. Шестобуз О. С. Образотворче мистецтво з методикою викладання в початкових класах : навч.-метод. посібник. Чернівці. ЧНУ, 2011. 140 с.

Допоміжна

1. Бровченко А. В. Образотворче мистецтво : альбом-посібник за підручником Л. М. Любарської, М. І. Резниченка «Образотворче мистецтво», 1 кл. 3-тє вид. Київ : СПД-ФО Тернов І. Є., 2009. 63 с.
2. Веселкові барви на уроках образотворчого мистецтва: (на допомогу педагогічним працівникам загальноосвітніх та позашкільних закладів освіти). Харків : Ранок, 2005. 112 с.
3. Климова, Л. В., Ланіна І. В. Образотворче мистецтво. 2 кл.: плани-конспекти. Харків : Ранок, 2006. 95 с.
4. Ночвінова О. В., Марчук Ж. С., Хребто Т. С. Образотворче мистецтво. 5 клас: тематичне планування та розробки уроків. Харків : Ранок, 2006. 192 с.
5. Ночвінова О. В., Марчук Ж. С., Хребто Т. С. Образотворче мистецтво. 5 клас: тематичне планування та розробки уроків. Харків : Ранок, 2008. 192 с.
6. Образотворче мистецтво. 3 кл. : плани-конспекти / Л. В. Климова, І. В. Ланіна, Л. І. Божко та ін. Харків : Ранок, 2006. 112 с.
7. Образотворче мистецтво 1-7 класи: навч.-метод. посіб. для вчителів / Г. А. Полякова, Л. І. Божко, О. О. Лейбіна та ін. Харків : Скорпион, 2001. 160 с.
8. Пасічник, А. М. Образотворче мистецтво : словник-довідник. Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2003. 216 с.
9. Сердюк І. І., Семеніхіна С. М. Образотворче мистецтво. 6 клас: тематичне планування та розробки уроків. Харків : Ранок, 2006. 256 с. (Майстер-клас).
10. Сердюк І. І., Семеніхіна С. М. Образотворче мистецтво. 6 клас: тематичне планування та розробки уроків. Харків : Ранок, 2008. 256 с. (Майстер-клас).
11. Сердюк І. І., Сердюк Ф. М., Семеніхіна С. М. Образотворче мистецтво. 7 клас: тематичне планування та розробки уроків. Харків : Ранок, 2008. 272 с. (Майстер-клас).
12. Трач С. К. Уроки образотворчого мистецтва. 1 клас: посібник для вчителя. Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2005. 112 с.
13. Трач С. К. Уроки образотворчого мистецтва. 2 клас : посібник для вчителя. Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2005. 96 с.
14. Трач С. К. Уроки образотворчого мистецтва. 3 клас : посібник для вчителя. Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2007. 104 с.
15. Трач С. К. Уроки образотворчого мистецтва. 4 клас: посібник для вчителя. Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2006. 120 с.
16. Федун, С. І., Чорний О. В. Українська художня культура. 10 клас : книжка для вчителя. Тернопіль : Мандрівець, 2011. 120 с.
17. Фесенко Л. В. Образотворче (візуальне) мистецтво. 5-7 класи: програма курсу. Тематичне планування. Розробки уроків. Харків : Ранок, 2004. 384 с.
18. Художня культура : підручник для 11 кл. загальноосвіт. навч. закладів; рівень стандарту / Н. Є. Миропольська, Л. М. Масол, Е. В. Белкіна, О. В. Гайдамака ; за заг. ред. Н. Є. Миропольської. Харків : Ранок, 2011. 175 с.
19. Художня культура України : навч. посібник для загальноосвіт. навч. закладів України / Л. М. Масол, С. А. Ничкало, Г. І. Веселовська,

О. І. Оніщенко ; за заг. ред. Л. М. Масол; Інститут проблем виховання АПН України. Харків : Ранок, 2010. 239 с.

20. Шалаєва Г. П. Вчимося малювати: посібник. Київ : Країна мрій, 2008. 224 с.

Додатки

Додаток 1

Методичні рекомендації щодо підготовки уроку образотворчого мистецтва

1. Проконсультуйтеся із методистом практики та з учителем образотворчого мистецтва щодо організації та проведення уроку образотворчого мистецтва.

2. Ознайомтеся з навчальною програмою із образотворчого мистецтва, зі змістом відповідного розділу теми, з'ясуйте їх зв'язок з іншими темами.

3. Визначте місце конкретної теми уроку в системі й структурі навчальної дисципліни.

4. Проаналізуйте виклад обраної теми в підручнику відповідно до вимог програми.

5. Опрацюйте методичну літературу щодо оптимізації навчально-виховного процесу в ході опрацювання конкретного навчального матеріалу.

6. Доберіть дидактичний матеріал з потрібної теми.

7. Чітко визначте мету і завдання уроку.

8. Чітко визначте тип і структуру уроку.

9. Заздалегідь прийдіть у клас, де будете проводити урок, і познайомтеся з учнями.

10. Доберіть ефективні, на вашу думку, для вивчення обраної теми методи навчання.

11. Доберіть необхідні засоби навчання (дидактичний матеріал, таблиці, ілюстрації (твори мистецтва, учнівські роботи, власні) та ін.).

12. Зіставте обрані методи, прийоми, засоби навчання з власними можливостями та можливостями учнів.

13. Складіть план-конспект уроку, у якому визначте тему, мету (дидактичну, розвивальну, виховну), виділіть структурні компоненти відповідно до обраного типу.

14. План треба складати повний, з достатнім розкриттям змісту і ходу уроку, з повним методичним забезпеченням.

15. Продумайте прийоми використання наочних посібників, підготувавши необхідні пристрої; заздалегідь потренуйтеся виконувати педагогічний малюнок на дошці.

16. На урок вдягніться просто й елегантно, щоб вам було зручно, а учнів ваша зовнішність не відволікала від навчального матеріалу.

Орієнтовна схема аналізу уроку

1. *Загальні відомості про урок: дата, клас, предмет, обладнання.*
2. *Початок уроку.* Готовність класу до уроку. Вміння вчителя зосередити увагу учнів на навчальну роботу, створити робочий настрій в класі.
3. *Тема і мета уроку* (навчальна, виховна, розвиваюча). Місце даного уроку в системі уроків з теми, зв'язок з попереднім вивченим матеріалом.
4. *Організація уроку:*
  - тип уроку;
  - структура уроку, його етапи, їх послідовність і розподіл часу, відповідність побудови уроку його змісту і меті;
  - види навчальної діяльності;
  - поєднання фронтальної, групової та індивідуальної роботи на уроці;
  - раціональне використання часу.
5. *Зміст уроку:*
  - науковий виклад матеріалу на уроці, його відповідність особливостям учнів;
  - виховне значення уроку;
  - доцільність викладеного матеріалу: для опитування, закріплення, пояснення, самостійної роботи, повторення, роз'яснення домашнього завдання;
  - відповідність змісту уроку вимогам програми;
  - зв'язок теорії з практикою;
  - зв'язок вивченого матеріалу з попереднім;
  - міжпредметні зв'язки;
  - обсяг знань учнів, їх вмій і навичок.
6. *Методика проведення уроку:*
  - обладнання уроку, використання наочності, дидактичного матеріалу на всіх етапах;
  - відповідність методів і прийомів навчальним, виховним та розвиваючим завданням уроку;
  - постановка учителем перед учнями мети уроку і проведення підсумків;
  - робота з слабо встигаючими на уроці;
  -
  - правильність оцінювання учителем знань і діяльності учнів, їх ефективність і об'єктивність;
  - дотримання на уроці єдиних вимог до учнів.
7. *Організація пізнавальної діяльності учнів:*
  - роль, місце і характер самостійної роботи учнів на уроці;
  - використання підручників і наочних посібників;

- послідовність питань і завдань, прийоми активізації учнів
- характер пізнавальних завдань, формулювання проблемних питань.

8. Психологічні основи уроку:

- розвиток уваги;
- розвиток пам'яті, мислення;
- чергування матеріалу різного ступеня важкості, різноманітність видів навчальної діяльності;
- присутність психологічних пауз;
- емоційна атмосфера уроку.

9. Індивідуальний і диференційований підхід до учнів на уроці.

10. Об'єм та характер домашнього завдання.

11. Робота і поведінка учнів на уроці (активність класу, дисциплінованість, організованість, мовлення, зацікавленість дітей матеріалом, якість їх відповідей).

12. Поведінка вчителя на уроці (зовнішній вигляд, мовлення, витримка вчителя, доброзичливість у спілкуванні з учнями, вимогливість до учнів, вміння розподіляти увагу на уроці, використання різноманітних прийомів впливу на школярів).

13. Висновки і побажання.

Педагогічний щоденник

Педагогічний щоденник – це робочий документ студента, в якому: планується педагогічна організаторська діяльність студента і дитячого колективу; розвивається методична сутність справ, що проводяться; аналізується кожний день перебування в школі; робляться висновки та узагальнення.

Педагогічний щоденник є обов'язковим документом педагогічної практики. Він перевіряється методистом з фахової дисципліни, викладачем педагогіки, може проглядатися керівником практики. Стан педагогічних щоденників враховується при виставленні заліків і оцінок за навчально-педагогічну практику.

Ведення щоденника сприяє самоосмисленню студентами своєї педагогічної роботи, формуванню умінь бачити кожну дитину у взаємодії з товаришами, оволодівати методикою правильної оцінки справ і вчинків школярів і власних також, умінь аналізувати й оцінювати виховні справи.

Творча робота вчителя можлива лише при умові критичного ставлення до педагогічних фактів і явищ, їх педагогічного аналізу, розвитку педагогічної спостережливості вчителя і навичок самоаналізу. Ці якості необхідно розвивати майбутньому вчителю, тому саме ведення педагогічного щоденника сприяє розвитку цієї якості, він є засобом педагогічної самоосвіти і самовиховання майбутнього спеціаліста.

Зразок оформлення щоденника педагогічної практики

1 сторінка:

Щоденник

переддипломної педагогічної практики
студента (студентки) 31-Рк групи Фахового коледжу
Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії
ім. Тараса Шевченка
(прізвище, ім'я, по батькові)

2 сторінка:

Заклад загальної середньої освіти:

Класи:

Директор закладу загальної середньої освіти:

Заступник директора з виховної роботи:

Методист:

Учитель образотворчого мистецтва:

3-а сторінка: розклад уроків.

4-а сторінка: розклад дзвінків.

5-а сторінка: список учнів

Далі: щоденник спостережень.

Щоденник спостережень

Дата	Клас	Тема та мета уроку, короткий їх хід	Аналіз спостережень	Висновки і пропозиції

Орієнтовна схема написання психолого-педагогічної характеристики класу

1. Загальні відомості про клас

Кількість учнів, з них хлопців та дівчат. Віковий склад. Коли і як було сформовано цей колектив і яких змін він зазнав за час свого існування.

2. Структура колективу та взаємовідносини

Чи є угруповання в колективі? Чи існують конфлікти між окремими угрупованнями та їх лідерами? Ступінь згуртованості та узгодженості дій учнів у класі (у закладі загальної середньої освіти, поза ним). Формальні та неформальні лідери в класі. Як вирішуються в класі питання допомоги учням, які її потребують? Наявність у класі учнів, які перебувають в ізоляції. Ставлення класу до новачків. Особливості взаємин між хлопцями та дівчатами.

3. Ціннісні орієнтації класу

Рівень громадянської зрілості учнів класу. Які суспільно значущі інтереси мають місце? Духовні запити та пріоритетні цінності. Моральні якості особистості, які більш за все цінують у цьому колективі, та якості, що викликають найбільший осуд.

4. Інтелектуальний розвиток класу

Загальна характеристика успішності в класі. Дисципліна класу на уроках. Ставлення до списування, підказок, шпаргалок. Чи прислуховуються учні до думки своїх товаришів по класу? Чи легко учні класу знаходять спільну мову при розв'язанні тих чи інших проблем? Громадська думка в класі. Чи часто вона змінюється і під впливом яких чинників? Життя класу після уроків. Участь учнів у роботі гуртків, секцій, позашкільній діяльності. Стан критики та самокритики в класі. Як сприймають учні класу критичні зауваження?

5. Емоційний клімат класу.

Який настрій переважає в класі? Чи хвилюють невдачі класу всіх учнів? Емоційне «благополуччя» чи «неблагополуччя» окремих учнів. Чи вміють учні класу контролювати та регулювати свої емоції?

6. Вольові характеристики класу.

Чи здатний клас мобілізувати фізичні та духовні сили на подолання труднощів чи перепон? Чи може клас швидко і самостійно приймати рішення. Прийнявши рішення, клас береться за його виконання чи зволікає з ним? Чи завжди клас доводить справу до кінця? Чи здатний клас на розумний і виправданий ризик?

7. Педагогічне керівництво класом

Особистість класного керівника. Стиль його взаємовідносин з класом. Авторитетність. Здійснення диференційованого та індивідуального підходів при роботі з учнями.

8. Загальні психолого-педагогічні висновки

Загальна характеристика рівня розвитку колективу класу. Позитивні аспекти й недоліки в організації життя та діяльності класу. Рекомендації щодо подальшої роботи з конкретним класом.

Зразки оформлення документації з педагогічної практики

Титульна сторінка

**Фаховий коледж
Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії
ім. Тараса Шевченка**

спеціальність 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)

**Матеріали
педагогічної практики
студента 31-Рк групи
Дубаса Андрія Степановича**

Місце проходження практики:

Термін проходження практики:

Кременець 2023

Зразок оформлення титульної сторінки конспекту уроку образотворчого мистецтва

**Фаховий коледж
Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії
ім. Тараса Шевченка**

спеціальність 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)

Вчитель образотворчого мистецтва _____
Викладач методики образотворчого мистецтва _____
Керівник практики _____

Конспект
уроку
образотворчого мистецтва
у 5-А класі
студента 31-Рк групи
Дубаса Андрія Степановича

Дата проведення: _____
Оцінка: _____